



“RESPECT, MAN!”

KLAS: _____

DATUM: _____

SCHOOLJAAR: 2018-2019

1 INHOUD

1	Inhoud	2
2	Doelstellingen	3
3	Nodig materiaal	3
4	Legende	3
5	Inleiding	3
6	Respect	4
6.1	Beleefdheid als vorm van respect	6
7	Respect voor de mens	9
7.1	Inleiding	9
7.2	Zelfrespect	10
7.3	Respect voor anderen	12
7.4	Diversiteit	16
8	Respect voor je omgeving	22
8.1	Respect voor de natuur en de planeet	22
9	Respect voor religie	24
10	Respect in de maatschappij	27
10.1	Regels in de maatschappij	27
10.2	Verdrag voor de rechten van het kind	27
11	Tot slot	29
12	Verbeteren	Doel niet gevonden!
13	Woordenlijst	Doel niet gevonden!
14	Bronnenlijst	Doel niet gevonden!

2 DOELSTELLINGEN

Na deze opdrachtenbundel:

- ❖ Weet je wat respect betekent;
- ❖ Kan je respectvol omgaan met jezelf, je medemens, je omgeving en de maatschappij;
- ❖ Kan je respect tonen voor verschillen tussen mensen en verschillende levensopvattingen;
- ❖ Kan je het bestaan erkennen van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels;
- ❖ Zullen ook je lees- en schrijfvaardigheden verbeterd zijn, door middel van de illustratieve teksten.

3 NODIG MATERIAAL

- ❖ Woordenboek
- ❖ Balpen

4 LEGENDE

Gebruikte symbolen:

	Verbind wat bij elkaar hoort met een pijl --- ----->
	Maak gebruik van een woordenboek
	Noteer
	Omcirkel het juiste antwoord
	Lees



Je vindt de verklaring van enkele moeilijke woorden in de WOORDENLIJST achteraan deze bundel. Gebruik deze als je een woord niet kent.

Of gebruik een woordenboek, als je een woord niet terugvindt.

5 INLEIDING

“Respect, man!” Ooit al gehoord, ook al ben je een vrouw? Ooit al zelf zo gezegd?

Dit eenvoudig zinnetje drukt uit dat je echt waardeert wat iemand doet of wie hij of zij is.

Respect tonen en respect mogen ervaren is even belangrijk als vitamines in je voeding, zuurstof in de lucht, even deugddoend als zon op je huid.

Wat staat er in deze les?

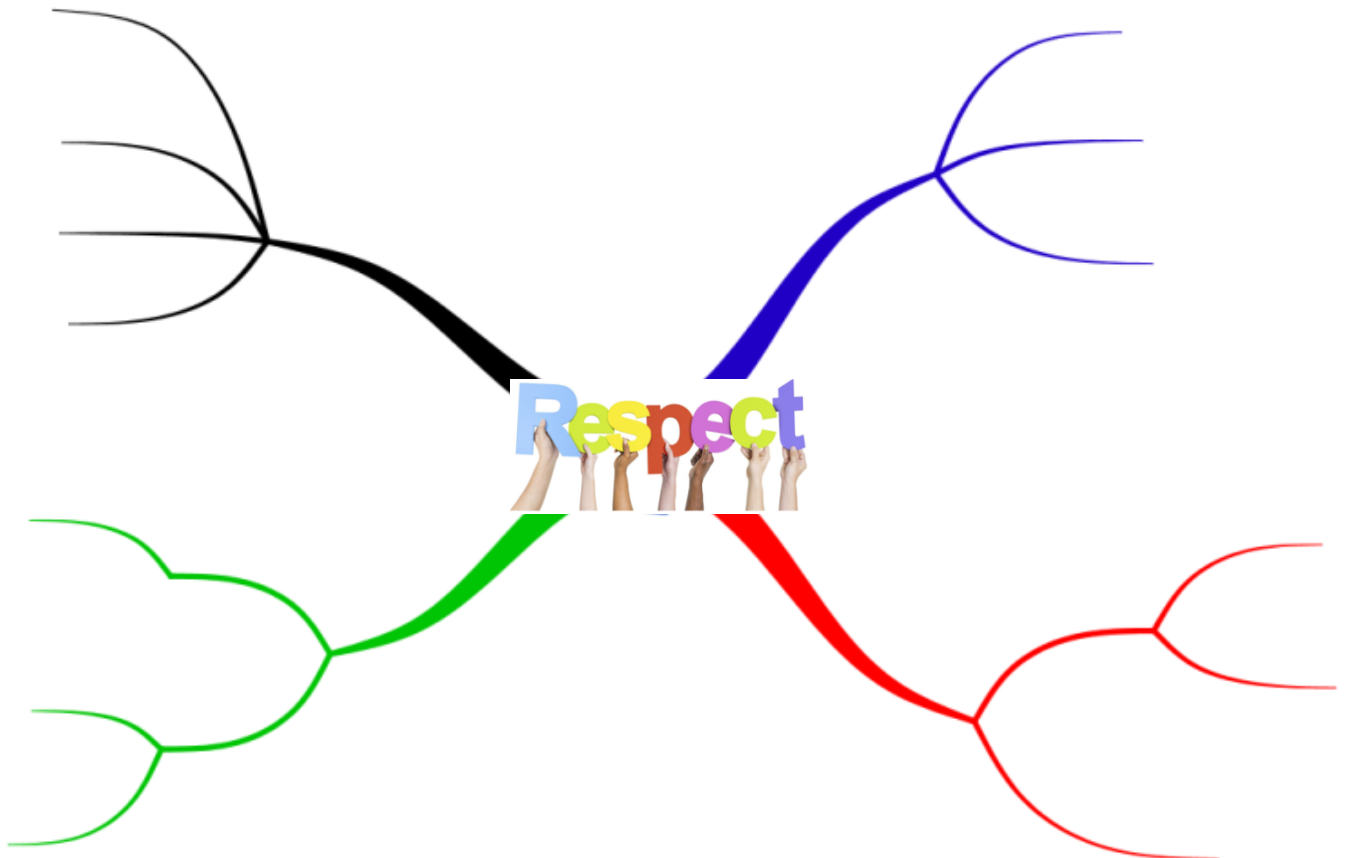
Je kan het goed zien op een 'mindmap'.

Dat is een soort plan (= map) in je hersenen (= mind) van de les.

Hoe kan je een 'mindmap' maken?

1. Zet het onderwerp in het midden.
Bv. RESPECT
2. Zet de kernwoorden van het eerste hoofdstuk boven de eerste tak.
Bv. voor de mens, ...
3. Vul deze tak aan met kernwoorden uit dit hoofdstuk.
Bv. diversiteit, ...

Hier is de 'mindmap' of het plan in je hersenen van deze les:



6 RESPECT



lezen

+



invullen

=

Nederlands leren



'Respect' in andere talen:

Engels en Frans



respect

Duits



Respekt

Deens en Zweeds



respekt

Spaans



respeto

Italiaans



rispetto

Arabisch



احترام

Perzisch



توجه



Spreek jij thuis soms een andere taal? Hoe zeg je dan 'respect' in jouw taal/dialect?

.....
.....

In het Van Dale woordenboek staat 'respect' als volgt beschreven:

¹res·pect (het; o)
1 eerbied, ontzag: *respect hebben voor iem.; uit respect voor* uit eerbied voor; *met alle respect* inleiding op een opmerking die onaangenaam is voor iem.

²res·pect (tussenwerpsel)
1 om uit te drukken dat je iem. respecteert: *respect, Jeffrey!*

6.1 BELEEFDHEID ALS VORM VAN RESPECT

Je toont respect door je houding en taalgebruik.

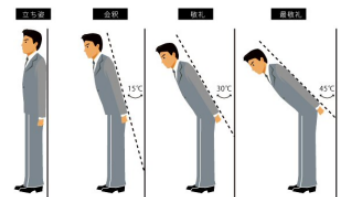
6.1.1 BELEEFDHEID IS VAN LAND TOT LAND VERSCHILLEND

Zo is er een verschillende manier om iemand beleefd te begroeten:



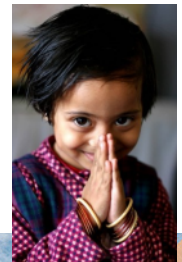
Japan:

Hoe dieper je buigt, hoe meer respect je toont voor de persoon die je ontmoet.



India:

Indiase mensen groeten met de handpalmen tegen elkaar. Hoe hoger je de handen houdt, hoe meer respect je toont.



Europa en Amerika:

Iemand een hand geven is de meest gebruikte manier om iemand te begroeten. Men geeft zijn rechterhand aan de ander en men houdt elkaars hand kort vast, waarbij deze ook vaak op en neer geschud wordt.



Weigeren om iemand de hand te schudden is in onze cultuur onbeleefd: je toont geen respect voor de ander. Maar in andere culturen geeft een man bijvoorbeeld nooit de hand aan een vrouw.

6.1.2 BELEEFDHEID IS TIJDSGEBONDEN: VROEGER WAS HET ANDERS DAN NU



Vroeger droeg men dikwijls een hoed. Mannen moesten hun hoed afnemen om iemand te begroeten. Voor vrouwen was dit niet verplicht.



Vroeger gaf een man ook wel een handkus aan een vrouw. Vandaag lijkt dit een beetje ouderwets.



Nu mag een man een vrouw ook een kus op de wang geven, als hij haar wat beter kent. Ook mannen kussen elkaar soms. Meestal geeft men elkaar maar één zoen, soms ook twee of drie. Dat zorgt wel eens voor verwarring...



Nu hebben jongeren ook nieuwe manieren om elkaar te begroeten. Ze geven een vuistje of houden de hand andersom.



Begroet jij vaak personen? Hoe toon je dan respect voor die persoon?

.....

.....

Bij het ontvangen van een dienst of geschenk daarvoor dank uitspreken. ○ ○



7 RESPECT VOOR DE MENS

7.1 INLEIDING

Vroeger leerde je al dat respect te maken heeft met het volgen van regels. Maar er is meer.

Iemand respecteren is hem ook waarderen. Waarderen is niet alleen fijn, het is ook een heel mooi woord. Het betekent letterlijk de **waarde** van iets of iemand **eren**.

Het woord ‘waarde’ komt dan weer van het woord ‘waar’. Het is waar, dus het is echt en niet gelogen. En ‘eren’ (een heel oud Nederlands woord) betekent dan weer de waarheid van iets of iemand **erkennen**, aannemen dat het/hij waar is. Gelovige Christenen zeggen vaak “Ere zij God”, wat dus letterlijk betekent dat ze aannemen dat God bestaat.

Zo heeft respect ook te maken met waarden. Dat zijn opvattingen van mensen (dus ook van jezelf) die ze waar, juist en belangrijk vinden. Eerbied voor het leven is overal ter wereld een belangrijke waarde. Deze waarden kunnen behoorlijk verschillen van volk tot volk, van streek tot streek.

Vanuit hun waarden maken mensen **normen**. Dat zijn alle wetten, regels, geboden en verboden. Ze leren ons hoe we moeten leven. Wie leeft en zich gedraagt volgens die normen wordt bekeken als ‘norm-aal’. Doe je dat niet, dan is de kans groot dat je problemen krijgt met je medemensen.

‘Eerbied voor het leven’ is zoals gezegd voor velen de hoogste waarde. De norm die daaruit voortkomt is ‘Je zal niet doden’. Maar ook iets eenvoudig als verkeersregels zijn hiervan het gevolg.

Samengevat: waarden -----> normen -----> (gedrags)regels



Schrijf 3 waarden op die belangrijk zijn voor jou.

.....

.....

.....

.....

.....



Schrijf 3 normen op die afgeleid zijn uit jouw bovenstaande waarden.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7.2 ZELFRESPECT

‘Spiegeltje spiegeltje aan de wand, wie is de mooiste van het land?’

Zo klinkt het in het sprookje van Sneeuwitje. Je spiegel vertelt je hoe je er uit ziet. Ben je tevreden met je lichaam? Of zie je vooral de onvolmaaktheden? Vind je jezelf ok, zoals je er bij loopt?



Beeld je in dat je gedurende ongeveer 1 minuut voor een spiegel staat en aandachtig kijkt. Wat voor iemand zie je?

.....
.....
.....
.....
.....

Vaak spiegelen we ons aan de schoonheidsnorm die in de media (tv, kranten, reclame, ..) wordt voorgesteld. Hierdoor wil je gaan lijken op iemand anders, in plaats van je eigen pad te gaan bewandelen en tevreden te zijn met wie jij bent.



Je hebt zelf ook bent, wat je leven. En daar begint het mee. Vind je jezelf over het algemeen best ok, heb je het gevoel iets te kunnen, tel je mee?

een beeld over wie je ‘troeven’ zijn in het

Vinden voor jou belangrijke anderen (familie, vrienden) dat ook? Erkennen ze je daarin? Ben je algemeen tevreden met jezelf, dan ontwikkel je gemakkelijker een positief zelfbeeld. Dan kan je jezelf gemakkelijker respecteren.

Hier spelen 2 zaken in mee:

- De manier waarop je jezelf ziet in de letterlijke of figuurlijke spiegel;
- De manier waarop anderen je zien (zij zijn voor jou ook een spiegel).

KGWDV¹: Zelfrespect heeft alles te maken met zelfacceptatie. Dat wil zeggen dat je jezelf aanvaardt zoals je bent, met de 'foutjes' die daarbij horen. Je zelfrespect zal groter worden als je die 'foutjes' kan verbeteren



Noem 3 talenten (iets wat je goed kan/graag doet) van jezelf die je toelaten jezelf te respecteren.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Slipgevaar!!!

Er zijn een paar belangrijke zaken die je in de gaten moet houden als je wil werken aan je zelfbeeld en zelfrespect:

- Je zelfbeeld moet **realistisch** blijven. Daarmee bedoelen we dat wat je van jezelf vindt overeenkomt met wie je echt bent en wat je echt kan. Maak jezelf geen blaasjes wijs! Je kan altijd aan een goede vriend(in) vragen of hij/zij je ziet zoals jij jezelf ziet.
- Afhankelijkheid is een grote vijand van je zelfrespect. Je kan (te veel) afhankelijk zijn van hulp of van de mening van anderen (vrienden), maar ook van eten, scherpjes, drugs... Het gaat helemaal fout als die afhankelijkheid overgaat in verslaving. Zo is bekend dat drugsverslaafden alle zelfrespect verliezen. Naar buiten toe doen ze wel stoer, diep in zichzelf voelen ze zich een mislukkeling.



¹ KGWD: Klein Geheimpje om ~~niet~~ Wel Door te Vertellen

KGWDV: Respect voor de ander begint bij jezelf! Wie geen zelfrespect heeft, kan moeilijk respect opbrengen voor de ander.

7.3 RESPECT VOOR ANDEREN

7.3.1 JE MEDELEERLINGEN

Onze samenleving, en dus ook de school, is multi – cultureel.

Dat betekent dat jongeren uit heel verschillende landen met heel verschillende gewoontes, waarden en normen moeten samenleven. Niet zo eenvoudig. Daarom vind je gemakkelijker vrienden in je eigen groep. Een uitdrukking in onze taal (misschien bestaat ze ook in jouw taal?) zegt: “Onbekend maakt onbemind”. Veel Vlamingen hebben ‘iets’ tegen Nederlanders. Tot ze een ‘Hollander’ wat beter leren kennen. Dan ontstaan er vaak mooie vriendschappen.

Uitdaging voor tijdens deze week:

Ga in gesprek met iemand die je niet goed kent uit een andere cultuur. Ga na wat gelijk is en wat verschillend: voeding, feesten, gewoontes rond kledij, religie... Discussieer niet over wat het beste is, probeer gewoon naar elkaar te luisteren zonder oordeel.

Bekijk hierbij niet enkel de verschillen, maar ook naar de gelijkenissen!

7.3.2 JE LEERKRACHTEN



Denk aan een leraar (m/v) voor wie je respect kan opbrengen: de tofste die je ooit had. Wat maakt dat je die graag had? Waarin was hij/zij een voorbeeld voor je?

.....
.....
.....
.....
.....

Een goede leerkracht heeft een natuurlijk gezag en dwingt respect af. Hij of zij straalt ‘iets’ uit. We noemen dat **charisma**. Charisma is moeilijk te omschrijven, maar je voelt het gewoon bij bepaalde mensen. Als je de oefening hierboven goed hebt gemaakt, weet je al een beetje waar charisma mee te maken heeft. Mensen met charisma zijn vaak goede leiders.



7.3.3 BEROEPEN



Hieronder vind je 10 beroepen. Rangschik ze op 3 manieren:

- volgens wat je later zelf zou willen doen;
- volgens het **aanzien** dat het beroep heeft;
- volgens het respect dat je voelt voor iemand die dit beroep uitoefent.

Beroepen: 1.bouwvakker – 2.bakker – 3. leraar – 4.politieagent – 5.verpleegster –
6.bediende – 7.arts – 8.rechter of advocaat – 9.kinesist – 10.vuilnisophaler

*volgens wat je later zelf zou willen
doen*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

*volgens het respect dat je voelt voor
iemand die dit beroep uitoefent*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

*volgens het aanzien dat het beroep
heeft*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7.3.4 BEROEMDE PERSONEN

We spiegelen ons vaak aan beroemde mensen. Hieronder zie je misschien enkele personen die je herkent. Maak een top 5 van de figuren waar je het meeste respect voor hebt. Je kan je laten inspireren door de foto's hieronder of andere bekende personen vermelden.



Beyonce



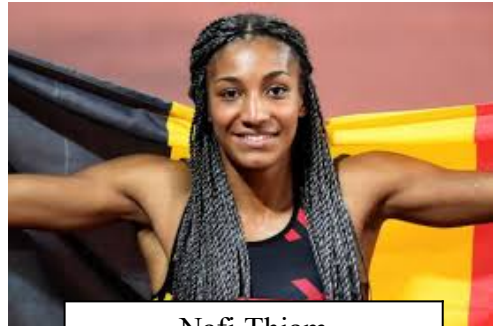
Che Guevara



Cristiano Ronaldo



Ed Sheeran



Nafi Thiam



Mijn persoonlijke top 5:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Beroemde mensen worden vaak door velen gerespecteerd. Ze hebben massa's **fans** (mensen die hen bewonderen en willen zijn als zij). Voor hen zijn ze een **idool**. Soms is dat terecht, ze

hebben heel wat bereikt. Toch is het goed er rekening mee te houden dat de media er een heel mooi beeld van brengen – vaak veel mooier dan de werkelijkheid. We noemen dat **glamour**.



Noem enkele personen voor wie je echt respect voelt. Waarom is dat zo?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....



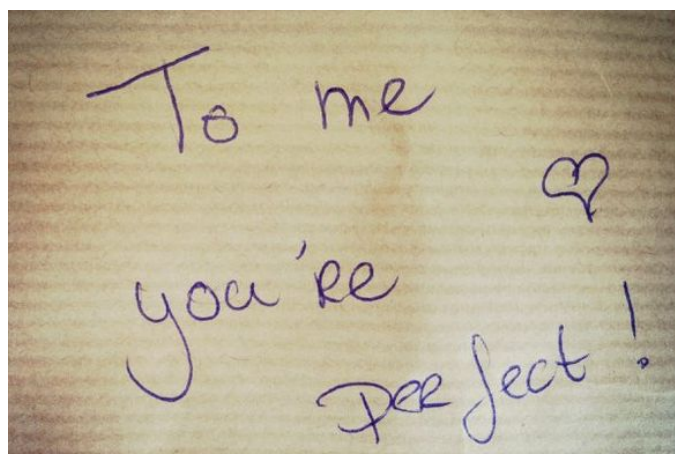
Zijn er mensen van wie je respect naar jou toe voelt en hoe maken ze dat duidelijk?

.....
.....
.....
.....
.....
.....



Wat heb jij nodig om jou gerespecteerd te voelen?

.....
.....
.....
.....
.....
.....



7.4 DIVERSITEIT



Het omgaan met **diversiteit** (de verschillende waarden, normen, gewoonten, gedragingen in de verschillende culturen) is niet zo eenvoudig. Het vraagt van iedereen verdraagzaamheid, een belangrijke waarde in onze samenleving. *Respect is dus nauw verbonden met verdraagzaamheid.*

KGWDV: Diversiteit brengt KLEUR in onze wereld. Als we allemaal hetzelfde zouden denken en doen wordt het maar een saaie boel. Diversiteit laat ons toe van elkaar te leren.

Diversiteit: we zijn allemaal verschillend!

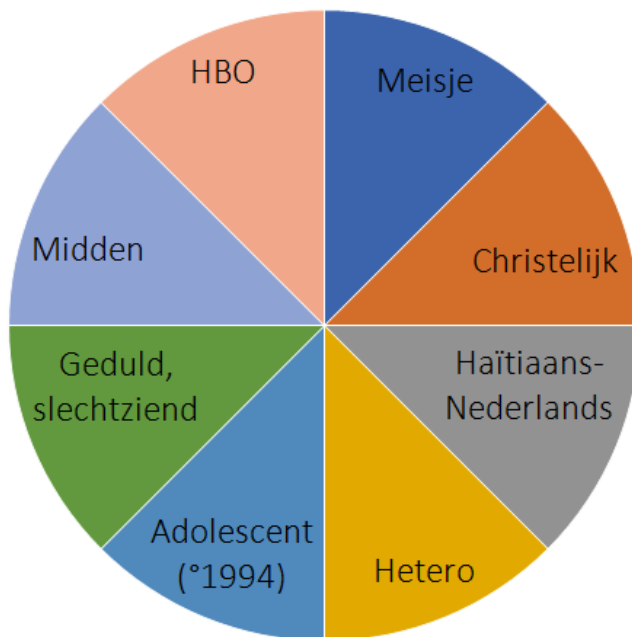




Hieronder zie je een cirkeldiagram: een soort ronde taart. Elke spie (stuk van de taart) heeft een eigen kleur: er staat een eigenschap in.



Cirkeldiagram



- Gender
- Religie of levensbeschouwing
- Etniciteit
- Seksuele oriëntatie
- Levensfase
- Talent en handicap
- Klasse
- Professionele socialisatie

In het centrum van dit cirkeldiagram heeft iemand zichzelf omschreven als een christelijk meisje van Haïtiaans-Nederlandse afkomst. Ze is een hetero adolescent (geboren in 1994), die geduld heeft en is slechtziend. Ze ziet zichzelf als behorende tot de middenklasse van onze maatschappij en studeert in het Hoger Beroeps Onderwijs (HBO).

Gender gaat over geslacht. Men voelt zich als een man of als een vrouw. Het kan dus ook zijn dat jij je anders voelt dan je biologisch geslacht, dit kan op verschillende manieren tot uiting komen.



Bij religie of godsdienst staat de verering van een god centraal. Bij levensbeschouwing denkt men na over het leven, over wat goed is of kwaad.



Etniciteit verwijst naar het land waaruit je komt, maar vooral naar de cultuur waartoe je behoort. Cultuur verbindt groepen mensen over de landsgrenzen heen.



Ben je heteroseksueel dan wordt je verliefd op een persoon van het andere geslacht. Ben je homoseksueel dan wordt je verliefd op iemand van hetzelfde geslacht. Biseksuelen kunnen zich door beide geslachten aangetrokken voelen.



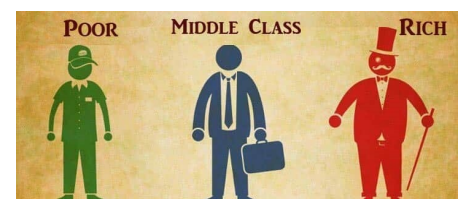
Er zijn verschillende levensfasen: baby, kind, puber, adolescent, volwassen, ouderling. Tussen grootouders, ouders, kinderen en kleinkinderen is telkens een generatie verschil.



Een talent is wat je goed kan: je kan mooi zingen, goed voetballen of lekker koken. Een handicap belet je om iets goed te kunnen: je moet een bril dragen, je bent ongeduldig of onhandig.



Men deelt de maatschappij op in verschillende sociale klassen: een bovenklasse, middenklasse en onderklasse. In België behoort het overgrote deel van de bevolking tot de middenklasse.



Met professionele socialisatie bedoelt men de studies die je doet of het beroep dat je uitoefent.



Vul je eigen cirkeldiagram in.

Mijn eigen cirkeldiagram



- Gender
- Religie of levensbeschouwing
- Etniciteit
- Seksuele oriëntatie
- Levensfase
- Talent en handicap
- Klasse
- Professionele socialisatie



Hoe zou jij jezelf omschrijven volgens dit diagram?

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....



Zullen er 2 dezelfde diagrammen in je school voorkomen?

- 1 ja
- 2 nee



Waarom wel / niet?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8 RESPECT VOOR JE OMGEVING

8.1 RESPECT VOOR DE NATUUR EN DE PLANEET



In de krant 'De Morgen' verscheen op 27 februari 2018 dit artikel (zie bronnen):



Koeien worden ziek en kunnen zelfs sterven door het eten van zwerfafval. Dat blijkt uit een bevraging van 145 Vlaamse veehouders. De economische schade voor de Vlaamse veesector loopt in de miljoenen.

Weggegooide blikjes zijn de grootste boosdoener. Bij het maaien van de berm komen ze versnipperd in het veevoer terecht. De stukjes blik veroorzaken letsels in de rundermagen. Veeartsen omschrijven het letsel als 'scherp-in'. Dat kan leiden tot verminderde melkproductie, ziekte en soms tot sterfte van de koe.



Waarom worden er volgens dit artikel 6.000 koeien per jaar ziek in Vlaanderen? Wat probeert men hieraan te doen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Wat is zwerfvuil?



Zwerfvuil is



Wat is het verschil tussen zwerfvuil en sluikstorten?

Sluikstorten is

.....
.....
.....



Er zijn veel milieuproblemen, zoals:



watervervuiling



ontbossing



klimaatopwarming



luchtervuiling



Wat kan jij doen uit respect voor de natuur?

Ik kan afval scheiden en recycleren.



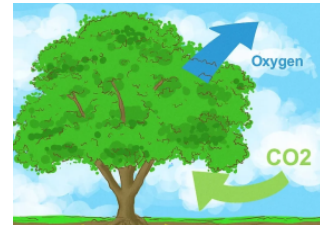
Ik kan zuiniger met water omgaan.



Ik koop niets wat ik eigenlijk niet nodig heb.



Ik neem een minder vervuilend transportmiddel dan de auto of het vliegtuig.



Ik kan een boom planten.



Zijn er nog andere dingen die jij, of andere mensen, zouden kunnen doen om meer respect te tonen voor de natuur?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9 RESPECT VOOR RELIGIE

Enkele krantenkoppen:

'Grafschennis vanuit antisemitisme geïnspireerd'



Vandalen gaan woest tekeer op kerkhof

Koperdieven slaan toe op begraafplaatsen

Eén jaar cel voor grafschennis



Geef je mening over de krantenkoppen.

.....

.....

.....

.....

.....



Kies voor de gepaste religie bij elk begrafenisritueel:

Christen-
dom Islam
Jodendom
Hindoeïsme



Crematie op
het
Indonesisch
eiland Bali.

Christen-
dom Islam
Jodendom
Hindoeïsme



Grafsteen
waarop
bezoekers
telkens een
steentje
leggen.

Christen-
dom Islam
Jodendom
Hindoeïsme



Begravenis
in Thailand.
Het lichaam
is in een
lijkwade
gewikkeld
en moet met
het gelaat in
de richting
van de qibla
(Mekka)
liggen.

Christen-
dom Islam
Jodendom
Hindoeïsme



De
begraaf-
plaats lag
vroeger
meestal rond
de kerk:
daarom
noemt men
het een
'kerkhof'.

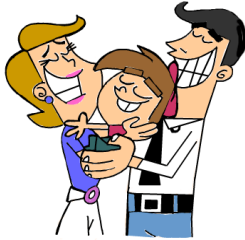
10 RESPECT IN DE MAATSCHAPPIJ

10.1 REGELS IN DE MAATSCHAPPIJ

Niemand houdt het vol om in wanorde en chaos te leven. Daarom zijn er regels, afspraken, wetten, richtlijnen. Alleen op die manier kunnen we samenleven.



Waar gelden er regels?



De Verenigde Naties schreven de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.



Op de openbare weg bepalen de verkeersregels hoe auto's, fietsers en voetgangers zich moeten gedragen.



Thuis bepalen de ouders wat mag of niet mag.

Op het werk moet je de veiligheidsvoorschriften naleven.



In België bepaalt de Belgische grondwet dat er een koning is en een regering met ministers.

10.2 VERDRAG VOOR DE RECHTEN VAN HET KIND

Niet alleen het individu denkt over respect, ook de maatschappij hecht er waarde aan. Een mooi voorbeeld hiervan is het verdrag voor de rechten van het kind.

Alle kinderen, waar ook ter wereld, hebben dezelfde rechten. Deze kinderrechten zijn vastgelegd in het Verdrag voor de Rechten van het Kind. In opdracht van de Verenigde Naties ziet UNICEF erop toe dat regeringen het Kinderrechtenverdrag respecteren en nakomen.



Worden de rechten van het kind in België goed nageleefd? Hoe is dit volgens jou in andere landen?

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

11 TOT SLOT

Uitdaging: Probeer eens gedurende een aantal minuten te glimlachen naar iedere persoon die je tegenkomt.

KGWDV: Wie geeft, zal geschonken worden. Respect dat je hebt en toont voor anderen krijg je terug!



Woordpuzzel:

*In de tekst staan een aantal woorden (begrippen) **vet** gedrukt. Die woorden heb je nodig om de woordpuzzel hieronder te kunnen invullen.*

HORIZONTALAAL

- 2. iemand die we bewonderen
- 3. aangeven dat je iets waar vindt
- 6. aanvaarding
- 7. aangeven dat iets bestaat, respect tonen
- 8. overeenkomend met de werkelijkheid
- 10. schittering die mooier is dan ze is
- 12. hoog ingeschat

VERTICAAL

- 1. veelheid van verschillen
- 4. wat aangeeft wat je mag en niet mag
- 5. wat belangrijk is
- 9. uitstraling
- 11. hevige supporter

